

Influența discriminării pe bază de vârstă și a factorilor socio-cognitivi în procesele de luare de decizie etică la asistenți medicali și studenți în școli postliceale sanitare

Mihaela-Alexandra Gherman

OBIECTIVE

1. Investigarea **predictorilor** socio-culturali (reprezentări sociale) și individuali ai **discriminării pe bază de vârstă la asistenți medicali și studenți în școli post-liceale sanitare (Studiul 1)**
2. Investigarea influenței acestor predictorii asupra **proceselor de luare de decizie etică și comportamentului moral – discriminarea pe bază de vârstă ca variabilă mediatoare (Studiul 2)**

STUDIU PILOT 1

OBIECTIV ȘI PARTICIPANȚI

Explorarea conținutului RS ale îmbătrânirii și a persoanelor vârstnice la 2 grupe profesionale-țintă –

- asistenți medicale și studenți în școli post-liceale sanitare (minim 50 din ambele categorii)

METODE

- Evocare ierarhizată (4 termeni), valența pozitivă/negativă, contextualizare semantică (Piermatteo et al., 2018)

REZULTATE

- Chestionar de caracterizare (Doise et al., 1993) – bazat pe Q-sort (cele mai caracteristice, cele mai puțin caracteristice, cele moderat..)

STUDIUL 1

PREDICTORI DISCRIMINARE PE BAZĂ DE VÂRSTĂ

PARTICIPANȚI

Asistenți medicali și studenți în școli post-liceale sanitare (minim 75 din ambele categorii)

METODĂ ȘI INSTRUMENTE

Discriminarea pe bază de vârstă: Prejudecăți (componenta afectivă), stereotipuri (componenta cognitivă), discriminare (componenta comportamentală) - instrum: Stereotipuri vârstnici - *Expectations regarding aging* (Sarkisian et al., 2002) și atitudini față de îmbătrânire - *Attitudes to ageing questionnaire* (Laidlaw, Power, & Schmidt, 2007)

PREDICTORI SOCIO-CULTURALI:

- RS (chestionare de caracterizare, studiu pilot 1)
- Contact cu persoane vârstnice în viața de zi cu zi și la serviciu

PREDICTORI INDIVIDUALI

- Cunoștințe despre îmbătrânire
- Preferință pentru lucrul cu pacienți vârstnici
- Angajament profesional
- Atitudini despre prioritatea vârstnicilor în alocarea de resurse în mediul sanitar
- Anxietate cu privire la propria îmbătrânire
- Anxietate cu privire la moarte
- Auto-discriminare pe baza vârstei (*self-ageism*)

REZULTATE

Ne așteptăm ca:

- Predictorii socio-culturali să aibă o contribuție mai ridicată decât cei individuali din cauza expunerii prelungite la discriminare instituționalizată pe bază de vârstă
- Discriminarea să crească odată cu frecvența contactului profesional (mai mare la asistenți decât la studenți) și să descrească în funcție de contactul din viața de zi cu zi

STUDIU PILOT 2

OBIECTIV

- Identificarea dilemelor morale specifice contextelor instituționale sanitare românești prin evaluarea stresului moral de la locul de muncă

PARTICIPANȚI

- 20 asistenți medicali, contact ridicat cu pacienți vârstnici (minim 6 luni)

METODE

- Interviuri episodice (Flick, 2000) – colectare de amintiri semantice și episodice: același concept, situații diferite
- Surse stres moral, incidente morale

STUDIUL 2

Factori socio-cognitivi → Discriminare → Decizii etice & comportament moral

PARTICIPANȚI

Asistente medicale și studenți în școli post-liceale sanitare (minim 75 din ambele categorii)

METODĂ ȘI INSTRUMENTE

Decizii etice și comportament moral

- 30 dileme morale construite pe baza studiului pilot 2, rezultate anterioare și codul deontologic al profesiei din România
- Potențiale cursuri de acțiune: utilitarism/deontologie

- Tehnica zonei mute (dezirabilitate):

- Ce ar alege un asistent medical prototipic?
- Ce ar face participantul?
- Evaluarea acceptabilității morale a tuturor opțiunilor prezentate

- Exemplu:

- Este acceptabilă utilizarea imobilizării chimice pentru un pacient în vârstă non-violent care prezintă comportamente zgomotoase și deranjează activitățile zilnice ale asistentului medical?
- Imobilizarea chimică ar încălca codul deontologic al asistentului medical, dar ar respecta principiile utilitariste, care favorizează cel mai bun rezultat pentru cei mai mulți oameni - în acest caz, având mai mult timp pentru a avea grijă de ceilalți pacienți.

- MEDIATOR: Discriminarea pe bază de vârstă
- PREDICTORI:
 - Motivații morale: de furnizare (orientare spre out-group) și de protecție (orientare spre in-group)
 - Preocupări și credințe morale: Fundamente morale individualizante (vătămărire/grijă, echitate/trișare, libertate/opresiune) și de grup (puritate/degradare, autoritate/subversiune, loialitate/trădare)
 - Strategii de reglare emoțională pentru gestionarea stresului de la locul de muncă: recadrare, suprimare expresivă și suprimare experiențială
 - Predictorii semnificativi din Studiul 1